

Heimdallafton tisdagen 25 augusti 2026

Föredragets fokus i tisdags i förra veckan låg kanske inte riktigt där det var tänkt men blev ändå högst intressant och upplysande. Tanken var ju närmast att inventera vad för andra stridsmedel man kan tänka sig som inte är lika såväl materiellt som mänskligt destruktiva som bomber och granater men ändå tillräckligt obehagliga för att ”få en aktör att rätta sig efter en annan” för att nu citera kvällens talare. Man tänker sig tullar, hackningsattacker, blockader och annat och deras respektive fördelar och nackdelar.

Emellertid anknöt i själva verket talararens fokus mera direkt till kvällens rubrik ”**Fred i vår tid??**”, inklusive dess anspelning och dubbla frågetecken. Med uppenbar referens till rubriken inledde talaren med att visa det klassiska fotot från Gatwick i september 1938, när Neville Chamberlain stolt syns vifta med ett dokument, utropandes sitt ”Peace for our time”, Närmast parentetiskt men inte utan en viss stolthet berättade talaren för övrigt att han själv studerat detta dokument i dess arkiv i England och att det bara består av två högst ordinära pappersark med underskrifter.

Han påminde om att avtalet enligt dessa pappersark höll i mindre än ett år. Molotov-Ribbentrop-pakten tillkom i augusti 1939 och strax därpå, den 1 september, föll Tyskland in i Polen, åtföljt av Englands och Frankrikes krigsförklaringar på förmiddagen två dagar senare. Det var för övrigt när Chamberlain som en konsekvens avsattes påföljande vår och ersattes av Churchill, som denne yttrade sitt likaså klassiska ”I have nothing to offer but blood, toil, sweat and tears”.

Av och till återkom talaren i sitt anförande till statistik. Ett inledande diagram över väpnade konflikter efter andra världskriget - uppdelat på interna konflikter, internationaliserade interna konflikter och mellanstatliga konflikter - illustrerade orosanledningar i särskilt två hänseenden. Dels beträffande det höga totala antalet konflikter efter två måttliga första decennier, dels därigenom att mellanstatliga konflikter, av talaren klassade som särskilt allvarliga, visade en alltmer stigande tendens från en låg nivå under det allra senaste decenniet. Föga förvånande följde ett skrämmande diagram över antalet konfliktrelaterade dödsfall på senare tid.

Därnäst följande illustrationer, som för övrigt var för powerpoint ovanligt överskådliga och lättolkade, förmedlade bland annat att ”internationellt fredsarbete sedan slutet av andra världskriget har baserats på principerna om staters territoriella

integritet och politiska självständighet”, vilka nu ”förnekats” av såväl Ryssland i Ukraina som USA i Iran.

En illustration som i sin översiktlighet väl i och för sig var talande men som behövt en närmare genomgång av ett slag, som dock inte rymts inom ramen för kvällens sammankomst, hade överrubriken ”Vad vet vi om framgångsrika åtgärder?” och underrubriken ”Att få en aktör att rätta sig efter en annan” (citerat ovan). ”Framgång” angavs i procent enligt följande: ”Genomföra sanktioner: 20-34 procent, ibland 50; Utföra flygbombningar: 17-37 procent; Starta världskrig [!]: 0 procent [!]; Mellanstatliga interventioner (USA): 63 procent; Mörda ledare [!]: 17-30 procent [!]; Tillåta medling (nordiska): ca 30 procent”. I anslutning här till uppehöll sig talaren föga överraskande särskilt vid Folke Bernadotte, mördad i tjänsten, och Dag Hammarskjöld, omkommen i tjänsten under fortfarande oklara omständigheter.

En anknytande illustration angav förutsättningar för ”framgångsrika fredsavtal” och listade följande faktorer: ”1/ Görs mellan de primära parterna. 2/ ’Frivilligt’. 3/ Reglerar grundläggande oförenligheter. 4/ Minskar osäkerhet för inblandade. 5/ Stoppar pågående våld. 6/ Genomförs (till betydande del).” Talaren tillade som ytterligare önskvärt att avtal reglerar förhållanden långt ner på detaljnivå.

Två aktuella ”dilemman”-analyser presenterades, dels avseende ”Dilemman USA/Israel vs Iran/Hisbollah”, dels avseende ”Dilemman Ryssland vs Ukraina”, se nedan.

Frågestunden efteråt blev ovanligt livlig med enligt uppgift vissa missförstånd i auditoriet i dessa bitvis så känsliga frågor. Bland hoppingivande ingredienser inför framtiden nämndes inte bara AI utan också - en aning överraskande men möjligen högst relevant - dels den relativt nye amerikanske påven Leo XIV, dels Generation Z, dvs den generation som är född ungefär mellan 1997 och 2012.

Till denna första sammankomst efter sommaren hade anmält sig närmare 60 personer och deltagarna fick sig till livs en alldeles ovanligt smaklig måltid bestående av ”Confiterad kalkonlårfile med vinägersky och tryffelmajonäs”. Köket måste sägas ha villfarit en i förväg uttalad önskan att anstränga sig alldeles särskilt denna höstpremiär, men när de fick höra efteråt att det varit ovanligt gott, blev kommentaren ”Men det säger Du ju alltid!”, följt förstås av en diskussion i mycket god stämning.

Avslutningsvis bör två angelägna förhållanden nämnas.

På förekommen anledning föreslogs Heimdalls medlemmar att utnyttja sällskapets hemsida i större utsträckning; alldeles särskilt borde dess Porträttgalleri studeras. Där finns fortfarande alltför många luckor och dessutom nog ett eller annat konterfej som den avbildade kanske skulle vilja byta ut!

Också på förekommen anledning fick deltagarna höra att sällskapets valberedning skulle ha sitt första sammanträde redan inom några dagar inför kommande årsmöte i februari; sittande ordförande har nämligen låtit meddela att han inte som vid de senaste två aktuella tillfällena kommer att låta sig övertalas att ställa upp till omval och det har sagts sökandet efter en efterträdare kan tänkas ta sin tid.

Dilemman Ryssland vs. Ukraina

Hur kan Ukraina (ledning och folk) känna säkerhet efter Feb. 24, 2022?

Finns det "förtryckt" rysk minoritet i Ukraina?

Finns det "hot" från Ukraina mot Ryssland?

Vad kan skapa "förtroende" efter Minsk I och Minsk II?

— Process genom medling, direktförhandling eller ?

— Frågor att lösa (minst)

- Rysslands kontroll över Krim
- Rysslands kontroll över östra Ukraina
- Ryssland erkänna regimen i Ukraina och acceptera demokratin
- Ekonomiska frågor (sanktioner, kompensation, återuppbyggnad)
- Alla övergrepp som kan utgöra krigsbrott (ICC)
- Regionalt eller internationellt engagemang (EU, NATO, FN)
- Behov av trovärdig icke-aggressionspakt

Dilemman US/Israel vs. Iran/Hizbollah

Hur kan Irans ledning känna säkerhet efter Feb. 28, 2026?

Hur kan Israel vara säkert efter Iran's missilattacker (även från Libanon)?

Hur kan USA vara övertygad om att Iran inte vill ha kärnvapen?

Finns det något som kan skapa "förtroende" efter MoU-kollaps? (Hormuz-sundet?)

- Process genom medling (e.g. Pakistan, Qatar, Oman)
- Frågor att lösa (minst)
 - Verifiering av kärnenergiprogrammets begränsning (IAEA)
 - Faktiskt erkänna regimen i Iran eller påskynda demokratisering?
 - Ekonomiska frågor (sanktioner, kompensation, tullavgifter)
 - Alla övergrepp som kan utgöra krigsbrott (ICC)
 - Regionalt eller internationellt engagemang (FN)
 - Behov av trovärdig Icke-aggressionspakt